

Nr 297.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående krigstidshjälp under år 1917 åt pensionerade lärare och lärarinnor vid folkskolor och småskolor m. fl.; given Stockholms slott den 23 april 1917.

Under återopande av bifogade utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att

a) för beredande under år 1917 av krigstidshjälp åt sådana f. d. lärare och lärarinnor vid folkskolor, vid småskolor eller mindre folkskolor, f. d. biträdande eller extra ordinarie lärare och lärarinnor vid folkskolor, f. d. lärare och lärarinnor vid med folkskoleseminarier förenade övningsskolor, vid av landsting eller städer upprättade småskoleseminarier, vid lappmarks ecklesiastikverks skolor, vid enskilda skolor och barnhem ävensom vid av landsting eller städer inrättade skyddshem, vilka den 1 januari 1917 äga åtnjuta pension från folkskollärarnas pensionsinrättning eller understöd från småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt, å extra stat för år 1918 under tionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 207,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel under år 1917 låta utbetala vad som för ändamålet erfordras,

b) förklara, att krigstidshjälpen skall till varje dylik f. d. befattningshavare utgå med ett belopp av 100 kronor, dock under iakttagande

dels att hans nu ifrågavarande krigstidshjälp samt pensions- och understödsförmåner icke må tillhoppa överstiga 1,300 kronor för år räknat,

dels att från åtnjutande av dylik hjälp undantages sådan f. d. lärare eller lärarinna, vilken genom beslut av 1916 års riksdag, utöver vederbörande eljest tillerkända pensions- och understödsförmåner, erhållit understöd till belopp av 100 kronor eller därutöver,

dels att sådan f. d. lärare eller lärarinna, vilken genom beslut av 1916 års riksdag, utöver vederbörande eljest tillerkända pensions- och understöds-

förmåner, erhållit understöd till belopp understigande 100 kronor, må såsom krigstidshjälp erhålla allenast så stort belopp, att detta tillsammans med sistnämnda understöd uppgår till 100 kronor,

dels ock att från åtnjutande av ifrågavarande krigstidshjälp undantages ej mindre f. d. befattningshavare, som under år 1917 har att erlægga inkomst- och förmögenhetsskatt för högre belopp än 1,200 kronor, hustruns taxering däri inberäknad, än även gift kvinnlig f. d. befattningshavare, vars man lever; samt

c) medgiva, att krigstidshjälp må till vederbörande f. d. befattningshavare eller, om han under året avlidit, till hans stärbhus på en gång utbetalas i den ordning, som av Kungl. Maj:t bestämmes.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Alexis Hammarström.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23
april 1917.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern SWARTZ,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LINDMAN,
Statsråden: VON SYDOW,
STENBERG,
Falk,
HAMMARSTRÖM,
MÄRTEN ERICSSON,
ÅKERMAN,
CARLESON,
HANS ERICSON,
DAHLBERG.

Departementschefen, statsrådet Hammarström anförde härefter:

Innan jag närmare ingår på det ärende, som jag nu har för avsikt att underställa Kungl. Maj:ts prövning, nämligen frågan om särskilda pensionstillägg eller — såsom jag föredrager att benämna det — krigstidshjälp åt f. d. lärare vid folkskolor och vissa andra därmed jämförliga läroanstalter, vill jag i korthet förutskicka några allmänna erinringar rörande den omfattning, vari staten för närvarande ekonomiskt bidrager till såväl avlöning som pensionering av ifrågavarande befattningshavare.

*Krigstids-
hjälp under
år 1917 åt
pensionerade
lärare och
lärarinnor
vid folkskolor
och småskolor
m. fl.*

Enligt gällande bestämmelser utgör begynnelseavlöningen för ordinarie folkskollärare 900 kronor, vartill komma tre ålderstillägg, vart och ett

Lärare vid
folkskolor.

å 150 kronor för manlig lärare och 100 kronor för kvinnlig lärare efter 5, 10 och 15 års oförvitlig tjänstgöring. Härjämte åtnjuter ordinarie lärare husrum och vedbrand eller ersättning därför samt, såvitt sig göra låter, lämpligt planteringsland för eget behov.

Till ordinarie folkskollärares avlöning bidrager staten enligt gällande bestämmelser med ett belopp, motsvarande nio tiondelar av begynnelseavlöningen samt alla ålderstillägen.

Statsbidragets förhållande till totalavlöningen ställer sig alltså på följande sätt:

<i>Lärare:</i> avlöning i första lönegraden	kronor	900: —
därav statsbidrag	»	810: —
» » andra lönegraden	»	1,050: —
därav statsbidrag	»	960: —
» » tredje lönegraden	»	1,200: —
därav statsbidrag	»	1,110: —
» » fjärde lönegraden	»	1,350: —
därav statsbidrag	»	1,260: —
<i>Lärlarinna:</i> avlöning i första lönegraden	»	900: —
därav statsbidrag ..	»	810: —
» » andra lönegraden	»	1,000: —
därav statsbidrag ..	»	910: —
» » tredje lönegraden	»	1,100: —
därav statsbidrag ..	»	1,010: —
» » fjärde lönegraden	»	1,200: —
därav statsbidrag ..	»	1,110: —

Vidare utgår till ordinarie folkskollärare tillfällig löneförbättring, vilken för innevarande år belöper sig till 250 kronor för varje sådan befattningshavare, som är familjeförsörjare i viss mening, och till 150 kronor för annan ordinarie lärare vid folkskola. Denna tillfälliga löneförbättring bestrides helt med statsmedel.

Folkskollärare tillkommande pension utgår från folkskollärarnas pensionsinrättning. Enligt gällande bestämmelser räknas varje ordinarie folkskollärares delaktighet i pensionsinrättningen efter det högsta lönebelopp, varav han på grund av tjänstålder äger att komma i åtnjutande, alltså högst 1,350 kronor för lärare och 1,200 kronor för lärarinna.

Hel pension utgör 75 % av delaktighetsbeloppet för tjänsten i fråga, d. v. s. för lärare högst 1,013 kronor och för lärarinna högst 900 kronor,

och tillkommer *dels* den, som uppnått 55 års ålder och räknar 30 tjänstår, därav minst 20 ordinarie, *dels ock* den, som genom obotlig sjukdom blivit urståndsatt att vidare sköta sin tjänst, därest levnads- och tjänståren sammanräknade utgöra 85 och de ordinarie tjänståren uppgå till minst 10.

Avkortad pension tillkommer *dels* den, som av nyss nämnd anledning blivit för framtiden otjänstbar och icke kan erhålla hel pension men räknar minst 10 ordinarie tjänstår, *dels* obotligt sinnessjuk folkskollärare, anskönt han icke räknar 10 ordinarie tjänstår, *dels ock* den, som fyllt 50 levnadsår och tjänstgjort minst 25 år, därav minst 20 såsom ordinarie folkskollärare.

Den avkortade pensionens belopp utgår i de två första av dessa fall med hel pension, minskad med 1 % för varje år, som brister i antalet 85 sammanräknade levnads- och tjänstår, och i sista fallet efter antalet levnads- och tjänstår med lägst 63 % av hel pension och högst 91 % av sådan pension.

Den årsavgift, som av skolområden och skoldistrikt skall erläggas, utgår med 5 % av tjänstens delaktighetsbelopp; tjänstinnehavarens årsavgift utgår med $2\frac{1}{2}$ % av samma delaktighetsbelopp. För de extra årsavgifter, som i vissa fall skola erläggas till pensionsinrättningen, svarar i allmänhet staten.

Pensionsinrättningens ekonomiska underlag utgöres, fränsett nämnda årsavgifter, av *dels* ett av statsmedel anvisat grundkapital, *dels* för ändamålet beviljat årligt statsanslag.

Sistnämnda årliga anslag var ursprungligen 30,000 kronor men har sedermera tid efter annan undergått förhöjning till följd av *dels* höjningen av delaktighetsbeloppen, *dels* nedsättning i pensionsåldern, *dels* ock medgivande av rätt till delaktighet i pensionsinrättningen för nya grupper av tjänstinnehavare. Statsanslaget är i 1917 års riksstat uppfört med ett belopp av 681,892 kronor.

Vidare må erinras, att riksdagen år 1916 i anledning av en utav Kungl. Maj:t därom gjord framställning medgivit, att enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kunde finna lämpligt meddela, *dels* sådan äldre behövande folkskollärare, som oförvitligt skött sin tjänst men därifrån erhållit avsked före år 1867 (och som sålunda icke erhållit pension från folkskollärarnas pensionsinrättning), finge för år 1917 tillerkännas understöd till belopp av 800 kronor, *dels ock* behövande folkskollärare och folkskollärarinnor, vilka erhållit avsked med pension från folkskollärarnas pensionsinrättning till belopp understigande 800 kronor, finge för år 1917 tillerkännas understöd till så stort belopp, att detsamma tillsammans med pensionsbeloppet uppginge till 800 kronor. För berörda ändamål anvisade

riksdagen för år 1917 å allmänna indragningsstaten ett förslagsanslag av 100,000 kronor.

Lärare vid mindre folkskolor och småskolor samt biträdande lärare vid folkskolor.

Enligt gällande bestämmelser utgör begynnelseavlöningen för närvarande för vederbörligen examinerad lärare vid småskola och mindre folkskola eller biträdande lärare vid folkskola 500 kronor, vartill komma tre ålderstillägg, vart och ett å 60 kronor efter 5, 10 och 15 års oförvitlig tjänstgöring. Härjämte skall sådan lärare åtnjuta tjänlig bostad jämte nödig vedbrand eller ock ersättning för dessa förmåner med minst 100 kronor om året.

Till nu nämnd lärares avlöning bidrager staten under vissa villkor med dels 450 kronor av grundlönen, dels samtliga ålderstilläggen.

Statsbidragets förhållande till totalavlöningen ställer sig på följande sätt:

Avlöning i första lönegraden.....	kronor	500:—
därav statsbidrag.....	»	450:—
» » andra lönegraden	»	560:—
därav statsbidrag.....	»	510:—
» » tredje lönegraden	»	620:—
därav statsbidrag.....	»	570:—
» » fjärde lönegraden	»	680:—
därav statsbidrag.....	»	630:—

Vidare utgår till lärare av ifrågavarande kategori tillfällig löneförbättring, vilken för år 1917 belöper sig till 150 kronor för varje sådan befattningshavare, som är familjeförsörjare i viss angiven mening, och till 80 kronor för annan dylik lärare. Denna tillfälliga löneförbättring bestri- des helt med statsmedel.

Till här förevarande lärare ävensom till vissa lärare i slöjd vid de till den allmänna folkundervisningen hörande skolorna utgå understöd från småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt. Understöd utgår såsom helt eller avkortat.

Helt understöd utgår med 450 kronor till den, som uppnått 55 års ålder och räknar 30 tjänstår.

Avkortat understöd tillkommer *dels* den, som på grund av försvagad hälsa, bristande syn eller hörsel eller annan liknande oförvållad anledning av vederbörande skolråd, folkskolinspektör eller skolstyrelse anses icke vidare vara fullt lämplig att sköta sin tjänst, om tjänståren uppgå till minst 25 och levnadsåren för lärare till minst 50 och för lärarinna till minst 45, *dels ock* den, som ej uppnått sådant antal tjänst- och levnadsår men blivit genom obotlig sjukdom urståndsatt att vidare sköta sin tjänst och räknar minst 15 tjänstår; kunnande dock obotligt sinnessjuk lärare eller lärarinna, oaktat tjänstårens antal understiger 15, under viss förutsättning av direktionen för anstalten tilldelas understöd.

Det avkortade understödet utgår i förra fallet efter antalet levnadsår med lägst 205 kronor och högst 415 kronor, i senare fallet med 205 kronor.

Understödsanstaltens ekonomiska underlag utgöres av de årsavgifter, vilka reglementsénligt skola erläggas av vederbörande skoldistrikt eller skolstyrelse och vederbörande lärare eller lärarinna, samt, därest så visar sig behöfligt, av fyllnadsbidrag av staten.

Årsavgiften utgår med 18 kronor för varje lärare respektive lärarinna, för vilken skoldistriktet för året utbekommer lönetillskott, med skyldighet för vederbörande lärare respektive lärarinna att å sin lön vidkännas ett årligt avdrag av 7 kronor.

Dessa avgifter ingå numera till en av statskontoret förvaltdad fond, benämnd »småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsfond», vars medel göras räntebärande i den mån de icke erfordras för anstaltens utgifter.

Beträffande statens fyllnadsbidrag åligger det anstaltens direktion att årligen till Kungl. Maj:t avgiva förslag å det fyllnadsbidrag utöver skoldistriktens avgifter, som anses böra i nästföljande statsreglering upptagas till bestridande av kostnaden för de understöd, vilka från anstalten skola utgå. Sådant bidrag har nu för första gången åskats i det att Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition föreslagit riksdagen att under tionde huvudtiteln för ändamålet uppföra ett ordinarie förslagsanslag å 250,000 kronor; och har, enligt vad känt är, denna framställning bifallits av riksdagens kamrar.

Vidare må erinras, att riksdagen år 1916 medgivit, *dels* att sådana lärare av förevarande kategori, vilka, efter att hava under minst 15 års tid oförvitligen tjänstgjort, avgått från tjänsten utan att erhålla understöd enligt reglementet den 22 juni 1892, finge för år 1917 tillerkännas ett understöd av 400 kronor, under vissa närmare angivna villkor, *dels ock* att sådan behövande lärare av ifrågavarande slag, som efter oförvitlig tjänstgöring erhållit understöd från omförmälda ålderdomsunderstödsanstalt till belopp, som understege 400 kronor, finge för år 1917 tillerkännas understöd till så stort belopp, att detsamma tillsammans med det från ålderdomsunderstödsanstalten utgående understödet uppginge till 400 kronor. För berörda ändamål anvisade riksdagen å allmänna indragningsstaten ett förslagsanslag av 150,000 kronor.

Lärarna vid folkskoleseminariernas övningsskolor åtnjuta i avlöning, manlig lärare 1,700 kronor jämte rätt till tre ålderstillägg vart och ett å 300 kronor, och kvinnlig lärare 1,500 kronor jämte rätt till tre ålderstillägg, därav de två första å vardera 150 kronor samt det tredje å 200 kronor. Vidare utgår tillfällig löneförbättring för sådan lärare med följande belopp:

Lärare vid
folkskolese-
minariernas
övnings-
skolor.

i Stockholm och Göteborg 400 kronor för lärare och 300 kronor för lärarinna samt i övriga städer 300 kronor för lärare och 200 kronor för lärarinna. Dessa lärares avlöning bestrides helt av statsmedel.

Ifrågavarande lärare äro delaktiga i folkskolläraernas pensionsinrättning och äro i pensionshänseende underkastade samma bestämmelser som folkskollärare, dock att enligt kungl. kungörelsen den 27 augusti 1904 skyldighet att avgå från tjänsten inträder, för manlig lärare vid uppnådda 60 levnads- och 30 tjänstår samt för kvinnlig lärare vid uppnådda 55 levnads- och 30 tjänstår, samt att enligt kungl. kungörelsen den 28 juni 1907 pension för ifrågavarande lärare må bestämmas till högst två tredjedelar av tjänsten åtföljande lön jämte ålderstillägg.

Lärare vid
småskoleseminarier.

I avseende å statsbidrag för avlöande av lärare vid av landsting eller städer inrättade småskoleseminarier gäller, att statsbidrag utgår enligt samma grunder som för lärare vid folk- och småskolor.

Såsom villkor för statsbidrag är fastställt, att seminariets lärare skola äga minst lika stora löneförmåner som de, vilka äro stadgade för lärare vid folk- och småskolor.

Med avseende å pensionsrätt gäller, att lärare vid landstingsseminarium, vilka i fråga om kompetens äro likställda med folkskollärare, äga rätt till pension från folkskolläraernas pensionsinrättning lika med folkskollärare samt att småskollärare, som anställas vid landstingsseminarium, äga rätt till understöd från småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt lika med småskollärare.

Lärare vid
lappmarks
ecklesiastikverks skolor.

Enligt gällande bestämmelser uppbär ordinarie vandrande nomadlärare i årlig lön 700 kronor med tre ålderstillägg, vart och ett å 75 kronor att utgå efter respektive 5, 10 och 15 års oförvitlig tjänstgöring i ordinarie befattning, och ordinarie lärare vid fast nomadskola en årlig lön av likaledes 700 kronor med tre ålderstillägg, vart och ett å 100 kronor att utgå efter respektive 5, 10 och 15 års oförvitlig tjänstgöring i ordinarie befattning. Sagda avlöningar bestridas ur det i riksstaten uppförda anslaget till lappmarks ecklesiastikverk, folkbildningsändamål.

I fråga om pensionsrätt gäller, att lärare vid fast nomadskola, som utexaminerats från folkskoleseminarium, äger rätt till pension från folkskolläraernas pensionsinrättning; för sådan tjänst äger lappmarks ecklesiastikverk rätt till delaktighet i nämnda inrättning mot erläggande av stadgade pensionsavgifter. I övrigt äro lärare vid såväl vandrande som fasta nomadskolor delaktiga i småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt lika med småskollärare, och utgå årsavgifterna för dessa jämväl från anslaget till lappmarks ecklesiastikverk.

Genom särskilda, tid efter annan av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter har delaktighet i folkskollärarnas pensionsinrättning utsträckts till lärare och lärarinnor vid vissa enskilda skolor och barnhem ävensom vid vissa av landsting eller städer inrättade skyddshem. Något direkt statsbidrag till dessa lärares avlöning utgår icke, vadan de icke i detta avseende äro jämförliga med de grupper av lärare, som ovan omförmäls. Ifrågavarande lärare torde i allmänhet få anses vara i fråga om utbildning ävensom i övrigt likställda med lärare vid folkskolor, och synes, därest krigstidshjälp kommer att medgivas för pensionerade folkskollärare m. fl., anledning förefinnas att låta enahanda förmån tillgodokomma även ifrågavarande lärare. Antalet för närvarande pensionerade lärare av denna kategori är dessutom synnerligen ringa, för närvarande uppgående till endast 5.

Lärare vid
vissa enskilda
skolor och
barnhem
ävensom vissa
av landsting
eller städer
inrättade
skyddshem.

I fråga om deras pensionering torde böra erinras, att den anstalt eller inrättning, som utbetalar vederbörande lärares avlöningsförmåner, jämväl i regel har att svara för behörigt erläggande av de för tjänsterna belöpande pensionsavgifter. I betraktande av dessa lärares delaktighet i folkskollärarnas pensionsinrättning torde man emellertid kunna anse, att deras pensioner till en viss del bestridas av allmänna medel.

De grupper av lärare, jag ovan berört — med undantag av sistberörda kategori — äro, såsom av den lämnade redogörelsen framgår, antingen helt eller ock till huvudsaklig del avlönade av statsmedel. Även i fråga om deras pensionering bidrager staten i stor utsträckning. Då härjämte riksdagen sedan länge och i all synnerhet sistförflutna år genom beviljande av betydande anslag visat sig behjärta de lägst pensionerades våra ställning under nuvarande förhållanden, torde anledning finnas att kunna påräkna välvilligt beaktande från riksdagens sida av det förhållande, att ytterligare vissa lågt pensionerade lärare för tillfället befinna sig i stort behov av någon ekonomisk förbättring i sina villkor. Framställningar i syfte av sådan förbättrings utverkande hava ock inkommit till Kungl. Maj:t dels från vissa pensionerade folkskollärare, dels ock från pensionerade lärare vid folkskoleseminariernas övningsskolor.

Departementschefen.

I avseende å sättet, varpå statens mellankomst härvid skulle kunna ifrågasättas, ledes min tanke närmast på den framställning, som Kungl. Maj:t avlätit till innevarande års riksdag angående krigstidshjälp under år 1917 åt vissa f. d. befattningshavare i statens tjänst (proposition nr 264). Föredragande departementschefen har därvid framhållit, hurusom det på grund av de ökade levnadskostnaderna vore uppenbart, att de efter normala omständigheter avpassade avlöningarna och pensionerna, åtminstone för de

i tjänst varande eller f. d. befattningshavare, vilka uppbure låga avlöningar eller pensioner, i regel icke utan synnerligen stora svårigheter räckte till de nödvändiga levnadskostnadernas bestridande. Vissa betänkligheter mot en stadigvarande förhöjning av utgående pensioner borde enligt departementschefens mening icke hindra, att staten trädde hjälpande emellan för att genom en tillfällig pensionsförhöjning i någon mån stödja de mest behövande bland dem, som ägnat sina krafter åt dess tjänst.

Vad i detta avseende yttrats beträffande f. d. statstjänare torde också i allt väsentligt äga tillämpning i fråga om de f. d. befattningshavare, jag i min föreliggande framställning avser.

Beträffande understödets belopp och de begränsningar, som för dess utbetalande böra uppdragas, har i den förut omnämnda framställningen gjorts gällande, att krigstidshjälpen skulle utgå med ett belopp av 100 kronor, dock under iakttagande dels att ifrågavarande befattningshavares nu ifrågavarande krigstidshjälp samt pensions- och understödsförmåner icke finge tillhoppa överstiga 1,300 kronor för år räknat och dels att från åtnjutande av dylik hjälp skulle undantagas ej mindre f. d. befattningshavare, som under år 1917 hade att erlægga inkomst- och förmögenhetsskatt för högre belopp än 1,200 kronor, hustrus taxering däri inberäknad, än även gift kvinnlig f. d. befattningshavare, vars man vore i livet.

I det hela synas mig enahanda principer böra läggas till grund i fråga om krigstidshjälp åt de pensionärer, varom här är fråga.

Jag har förut omförmält, hurusom genom riksdagens medgivande vissa folkskollärare, vilka erhållit avsked med pension till belopp understigande 800 kronor, för år 1917 tillerkänts av statsmedel understöd till så stort belopp, att detsamma tillsammans med pensionsbeloppet uppgår till 800 kronor. Då sålunda åtgärder redan vidtagits för att förmedelst statsbidrag tillgodose dessa pensionärer, synes denna omständighet böra i så måtto inverka på förevarande fråga, att de, som redan på detta sätt erhållit understöd av 100 kronor eller därutöver, uteslutas från den krigstidshjälp, varom nu är tal; däremot torde de, som genom omförmälda riksdagsbeslut icke erhållit fullt 100 kronor, nu böra i krigstidshjälp erhålla ett så stort belopp, att detta tillsammans med vad dem förut tillerkänts av statsmedel tillhoppa uppgår till 100 kronor.

Enahanda synpunkter synas mig böra anläggas i fråga om de småskollärare m. fl., vilkas understöd från småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt icke uppgår till 400 kronor men vilka genom 1916 års riksdags beslut tillerkänts understöd för år 1917 till så stort belopp, att detsamma tillsammans med det från ålderdomsunderstödsanstalten utgående understödet uppgår till 400 kronor.

Med tillämpning av vad jag ovan anfört kunna kostnaderna för de olika grupperna av lärare approximativt beräknas på följande sätt:

Folkskollärare:

Lärare, som åtnjuta pensioner å 800 kronor och därutöver, 1,155 å 100 kronor	kronor 115,500: —
Lärare, som åtnjuta pensioner till belopp högre än 700 kronor men lägre än 800 kronor, utgöra 280; beräknas nu ifrågasatt krigstidshjälp till ett genomsnittsbetopp av 50 kronor till en var, utgör slutsumman	» 14,000: —

Småskollärare m. fl.:

Lärare, som åtnjuta understöd å 400 kronor och därutöver, 739 å 100 kronor	» 73,900: —
Lärare, som åtnjuta understöd till belopp högre än 300 kronor men lägre än 400 kronor, utgöra 24; beräknas nu ifrågasatt krigstidshjälp till ett genomsnittsbetopp av 50 kronor till en var, utgör summan	» 1,200: —

Lärare vid folkskoleseminariernas övningsskolor:

2 å 100 kronor	» 200: —
----------------------	----------

Lärare vid småskoleseminarier:

9 å 100 kronor	» 900: —
----------------------	----------

Lärare vid lappmarks ecklesiastikverks skolor, vid vissa enskilda skolor och barnhem ävensom vid av landsting eller städer inrättade skyddshem:

6 å 100 kronor	kronor 600: —
----------------------	---------------

Summa kronor 206,300: —

I statsverkspropositionen till 1917 års riksdag är något belopp för ändamålet icke beräknat. Medel för täckande av omförmälda kostnader bliva emellertid tillgängliga, därest de av Kungl. Maj:t den 9 mars 1917

på föredragning av dåvarande chefen för finansdepartementet till riksdagen avlåtna framställningar angående nya inkomster av skattemedel m. m. vinna riksdagens bifall.

Jag får följaktligen hemställa, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen att

a) för beredande under år 1917 av krigstidshjälp åt sådana f. d. lärare och lärarinnor vid folkskolor, vid småskolor eller mindre folkskolor, f. d. biträdande eller extra ordinarie lärare och lärarinnor vid folkskolor, f. d. lärare och lärarinnor vid med folkskoleseminarier förenade övningsskolor, vid av landsting eller städer upprättade småskoleseminarier, vid lappmarks ecklesiastikverks skolor, vid enskilda skolor och barnhem ävensom vid av landsting eller städer inrättade skyddshem, vilka den 1 januari 1917 äga åtnjuta pension från folkskolläraernas pensionsinrättning eller understöd från småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt, å extra stat för år 1918 under tionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 207,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel under år 1917 låta utbetala vad som för ändamålet erfordras,

b) förklara, att krigstidshjälpen skall till varje dylik f. d. befattningshavare utgå med ett belopp av 100 kronor, dock under iakttagande

dels att hans nu ifrågavarande krigstidshjälp samt pensions- och understödsförmåner icke må tillhoppa överstiga 1,300 kronor för år räknat,

dels att från åtnjutande av dylik hjälp undantages sådan f. d. lärare eller lärarinna, vilken genom beslut av 1916 års riksdag, utöver vederbörande eljest tillerkända pensions- och understödsförmåner, erhållit understöd till belopp av 100 kronor eller därutöver,

dels att sådan f. d. lärare eller lärarinna, vilken genom beslut av 1916 års riksdag, utöver vederbörande eljest tillerkända pensions- och understödsförmåner, erhållit understöd till belopp understigande 100 kronor, må såsom krigstidshjälp erhålla allenast så stort belopp, att detta tillsammans med sistnämnda understöd uppgår till 100 kronor,

dels ock att från åtnjutande av ifrågavarande krigstidshjälp undantages ej mindre f. d. befattningshavare, som under år 1917 har att erlägga inkomst- och förmögenhetsskatt för högre belopp än 1,200 kronor, hustrus taxering däri inberäknad, än även gift kvinnlig f. d. befattningshavare, vars man lever; samt

c) medgiva, att krigstidshjälpen må till vederbörande f. d. befattningshavare eller, om han under året avlidit, till hans stärbhus på en gång utbetalas i den ordning, som av Kungl. Maj:t bestämmes.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen i nåder lämna bifall; och skulle proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gustaf Florén.
